

Norwegian Center for Taxation (NoCeT)

Særskilt rapportering om forskning, undervisning, og økonomiske administrative forhold i første driftsår

Dato: 27. september 2013 (oppdatert 2.10.2013 etter innsending til NFR)

1. Innledning

I dette dokumentet redegjøres det nærmere for aktiviteten til Senter for skatteforskning (heretter NoCeT) knyttet til organisering, forskning, undervisning og økonomi. En bred orientering om skattesenteret finnes på [NoCets](http://www.nhh.no/en/research-faculty/norwegian-center-for-taxation-%28nocet%29.aspx) hjemmesider:

<https://www.nhh.no/en/research-faculty/norwegian-center-for-taxation-%28nocet%29.aspx>

2. Organisering

NoCeT er organisert rundt et styre, et rådsutvalg med skattedirektoratet, og en daglig ledelse. I tillegg har NoCeT et vitenskapelig råd. Den administrative delen reflekterer et tett samarbeid med skattedirektoratet (SKD). Oppsummert er den administrative strukturen lagt opp slik:

Styret i NoCeT

- NHH (rektor pluss senterleder) + SKD (1 stk) + SNF (1 stk)

Vitenskapelig råd

- Bas Jacobs, Henrik Kleven, Kai Konrad, Peter Birch Sørensen og Hugo Matre

Rådsutvalg med skattedirektoratet

- (SNF 1 stk, NHH 2 stk, SKD 4 stk)

Ledergruppe:

- professor Guttorm Schjelderup (leder)
- professor Jarle Møen (nestleder)
- postdoktor Dirk Schindler

Siden NoCeT er finansiert både av skattedirektoratet og Norges Forskningsråd har det vært viktig å ivareta kommunikasjonen med skattedirektoratet gjennom uformelle møter både

med tanke på eksisterende forskningsprosjekter som involverer skatteetaten, men også for å diskutere nye prosjekter eller mulige forskningsideer basert på datatilfang.

3. Bemanning

NoCeT har hatt et svært aktivt år og har allerede innfridd alle stillingsmål slik de foreligger frem til 2017 med unntak av en fast stilling som i henhold til søknaden skulle utlyses i 2017 slik at en av de ansatte postdoktorene kunne søke. Senteret har i 2013 følgende bemanning:

- 1 postdoktor i regnskap og revisjon
 - Dirk Schindler
- 2 postdoktorer i skatteøkonomi
 - Floris Zoutman (fra 1. November 2013); Arnt Ove Hopland (1. August 2013)
- 3 doktorgradsstudenter i samfunnsøkonomi med skatt som tema
 - Julia Tropina (overskuddsflytting; flernasjonale selskaper)
 - Ingrid Sjørnsen (eksperimentell økonomi og skatteøkonomi)
 - Kristina Bott (eksperimentell økonomi og skatteøkonomi)
- 3 doktorgradsstudenter med skattejuss som spesialisering
 - Oddleif Torvik (skattlegging av immaterielle aktiva)
 - Tormod Torvanger (rederibeskatning)
 - Ingebjørk Vamråk (skattlegging av finansielle instrumenter)
- 2 professor II stillinger (Jørn Rattsø og Lars Erik Borge fra NTNU)

Floris Zoutman, Julia Tropina og begge professor-II stillingene er finansiert av senteret. De andre stillingene er NHHs egenbidrag til satsingen. Fra 1.1.2014 ansetter også NHH Helge A. Nordahl i en førsteamanuensis II-stilling for å styrke instituttets undervisnings- og veiledningskapasitet innenfor personlig økonomi og skatt. I tillegg er mer enn 10 medarbeidere ved NHH i faste stillinger involvert i senterets forskningsprosjekter.

4. Forskning.

NoCeTs forskning foregår langs de aksene som er beskrevet i søknaden dvs kapitalbeskatning, eksperimentell økonomi og skatteunndragelse. For å illustrere dette beskrives kort tre ulike prosjekter:

1. Flernasjonale selskaper og kapitalbeskatning:

På dette feltet gjennomfører NoCeT både empiriske og teoretiske arbeider. Et slikt eksempel er hvordan ulike modeller for bedriftsbeskatning (som ACE og CBIT) fungerer under oligopol. Et annet eksempel er skatteplanlegging i flernasjonale selskaper. Blant annet gjør senteret et empirisk arbeid knyttet til hvordan skatter påvirker gjeldsgraden i selskaper. Senterets forskning på dette feltet gir viktige innspill til arbeidet som pågår med å reformere kapitalbeskatningen i Norge.

2. Eksperimentell økonomi

Et viktig funn fra atferdsforskningen er at folk har større grad av etterlevelse dersom de tror andre skattytere etterlever skattesystemet. NoCeTs forskning på dette feltet består i felteksperimenter knyttet til etterlevelse. Et eksempel er prosjektet som har fått navnet AKU-prosjektet. Skatteetaten får hvert år informasjon fra en rekke land om norske skattytere som har inntekt i utlandet. Slik inntekt skal rapporteres ved selvangivelsen men skattyterne vet ikke at skatteetaten får slik informasjon. I et samarbeidsprosjekt med skatteetaten ser forskere ved NoCeT på hvordan ulike former for brev («treatments») påvirker om skattytere rapporterer utenlands inntekt eller ikke. Studien har prinsipielle betydning for etterlevelse og hvordan skattedirektoratet bør kommunisere med skattyterne.

3. Skatteunndragelse

Senteret har flere forskningsprosjekter knyttet til skatteunndragelse. Skatteetaten har et skatteamnestiprogram for skattytere som ønsker å rapportere formue og inntekt som tidligere har vært skjult i skatteparadis. NoCeT har fått data knyttet til de som har hatt størst skjult inntekt og formue og som har benyttet seg av amnestiprogrammet. Basert på disse dataene har senteret gjort forskning knyttet til hvilke datagjenkjennelsesmetoder som er best egnet for å finne fellesmønstre i store databanker. Etter å ha etablert statistisk metode har forskerne kunne etablere fellestrekk ved skattyterne som har benyttet amnestiordningen. I en fortsettelse av denne forskningen tar forskerne for seg de største skatteundragerne som er blitt oppdaget av skatteetaten ved å sammenlikne karakteristika ved gruppene for å se om det er fellestrekk mellom dem. Arbeidet har publiseringspotensiale og stor verdi for hvordan man kan øke etterlevelsen av skattesystemet.

I senterets første år er det registrert 8 publiseringer i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter, 8 publiseringer i norske fagtidsskrift og 6 diskusjonsnotater som forventes å lede fram til internasjonale publiseringer. Dette volumet reflekterer naturligvis at senteret hadde stor aktivitet også i forprosjektet som ledet fram til senterdannelsen og at forskningen ved senteret har flere finansieringskilder.

5. Undervisning

NoCeT har allerede økt sitt undervisningstilbud i skatteøkonomi ut over det som er lagt til grunn ved søknaden til NFR. Kursporteføljen ser slik ut:

- «Taxes and Business Strategy» (nytt 2013)
 - Kurset gis i profilen finansiell økonomi som dekker et bredt fagområde, med foretakets finansiering («corporate finance»), investerings- og porteføljeanalyse og makroøkonomi og politikk som faglige grunnpilarer. Profilen omfavner derved sentrale deler av de bedrifts- og samfunnsøkonomiske fagområdene.
- «Globalization, Firm Behavior and Public Policy » (nytt 2013)
 - Kurset gis i profilen økonomisk analyse som har som formål å gi innsikt og analytisk kompetanse på høyt faglig nivå. Profilen belyser mange økonomiske problemstillinger, både bedrifts- og samfunnsøkonomiske. Den har tre hovedbolker: *finansiell økonomi, samfunnsøkonomi og økonomisk styring*
- Personlig økonomi (revidert 2013 – økt fokus på skatt)
 - Kurset gis i profilen finansiell økonomi og er det valgfrie mastergradskurset på NHH med flest studenter på tvers av alle profilene (for profilbeskrivelse se over).
- Skatt, beslutningsatferd og økonomisk politikk (nytt kurs 2014)
 - Gis i profilen økonomisk analyse (for profilbeskrivelse se over)
- Doktorgradskurs i offentlig økonomi sammen med Oslo Fiscal Centre og Uppsala Center for Fiscal Studies (nytt kurs 2014)

Det er i henhold til søknaden planlagt et valgfritt bachelorkurs i skatteøkonomi i 2015 og NoCeT vil iverksette et slikt kurs. Vi jobber også med å utvikle et økonometrikurs skreddersydd for studenter innenfor regnskap og revisjon for å stimulere til mer empirisk skatteforskning med regnskapsvinkling.

6. Stipendprogram for masteroppgaver

Skattesenteret har opprettet et eget stipendprogram sammen med skattedirektoratet for masterstudenter som vil skrive masteroppgaver med tematikk skatt. Dette programmet har vært en suksess og vil fortsette. Et eksempel på utbyttet av dette programmet er to masteroppgaver om formuesskatt som har fått stor medieoppmerksomhet, Chris Edsons oppgave fra høsten 2012 og oppgaven til Mari Sakkestad og Kristina Skarsgaard som ble hovedoppslag i Dagsrevyen i valgkampåpningen i august i år. Sistnevnte gjennomførte en studie av over 70.000 små og mellomstore norske bedrifter og deres hovedeiere og fant at formuesskatten var en treffsikker skatt og at eiernes formuesskatt ikke skapte problemer for bedriftene. Et hovedfunn fra studien var at bedrifter der hovedeier betaler formuesskatt var vesentlig mer solide og hadde bedre likviditet enn bedrifter hvor hovedeier ikke betalte formuesskatt.

I de tre semestrene ordningen har vart er det skrevet 18 masteroppgaver.

7. Formidling

Senteret har siden det ble startet hatt over 500 medietreff enten på senternavn/og eller sentrale sentermedarbeidere (Cappelen, Møen og Schjelderup) i forbindelse med forskningen på NoCeT. For eksempel ble debatten om formuesskatten i Norge startet av to kronikker av Schjelderup i Dagens Næringsliv - se pkt 5 og 6 under).¹

Masteroppgaven til Sakkestad og Skarsgaard, nevnt ovenfor, fikk 12 minutters eksponering på Dagsrevyen i NRK 11. august samt stor eksponering i den påfølgende 2 timers partilederdebatten.²

Informasjonsavdelingen på NHH sier at man aldri tidligere har registrert så stor eksponering i en enkeltsak som den senteret fikk i denne valgkampen og vi ble nevnt flere ganger av

¹ https://www.nhh.no/Files/Filer/NoCeT/media/chronicles%20and%20debates/2012/schjelderup-hoyre_og_de_superrike-dn-261012.pdf

² <http://www.nrk.no/ytring/formuesskatt-skader-ikke-bedriftene-1.11177832>

partilederne på riksdekkende TV. Eksempler på kronikker i aviser som har gitt medieeksponering er:

1. Hansen, T., and G. Schjelderup: [Treffer sikker formuesskatt](#). *Dagens Næringsliv* 23.01.2013.
2. Hansen, T.: [Trenger ikke betale skatt](#). *Dagens Næringsliv* 05.02.2013.
3. Sakkestad, M., and K. K. Skarsgaard: [Formuesskatt skader ikke bedriftene](#). *NRK* 12.08.2013.
4. J. Møen og Schjelderup, G.: [Høyre tar feil om formuesskatten](#). *Verdens Gang* 16.08.2013.
5. Schjelderup, G.: [Høyre og de superrike](#). *Dagens Næringsliv* 26.10.2012.
6. Schjelderup, G.: [Uklart om formuesskatt](#). *Dagens Næringsliv* 01.11.2012.

I alt er det skrevet 10 kronikker og debattinnlegg fra senteret.

Senteret har også drevet formidling direkte mot brukere. Eksempelvis er Guttorm Schjelderup oppnevnt som medlem av skatteutvalget og har holdt foredrag for utvalget om ACE og CBIT samt om internprising og gjeldsflytting.

Ragnhild Balsvik er medlem av skatteutvalgets referansegruppe og har holdt innlegg om veivalg i kapitalbeskatningen for skatteutvalget.

Jonas Andersson har holdt seminar om prediktiv modellering for Skatteetaten. Jarle Møen og Alexander Cappelen har holdt innlegg på Finansdepartementets fagdag. Schjelderup og Cappelen har holdt innlegg på Skatteetatens fagdager og Dirk Schindler har skrevet et notat om de internasjonale erfaringene med regler for tynn kapitalisering for bruk i skatteetatens arbeid.

8. Økonomi

På grunn av sen oppstart av skattesenteret i 2012 ble det overført ca. 301 000 kroner til 2013. Dette beløpet i tillegg til 2013-bevilgningen på 3.2 mill. fra NFR utgjør totalt 3,501 mill. kr. Av dette beløpet (3,5 mill.) er det et udisponert beløp på ca kr 650,00 – 700,000 som i hovedsak skyldes at Floris Zoutman tiltrer i slutten av året 2013 (1.10) i stedet for i begynnelsen av 2013 som forutsatt.